

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ระบบการศึกษาของประเทศไทยที่เป็นมาในอดีต แสดงให้เห็นว่ามีนักเรียนเป็นจำนวนมาก ขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาในระดับสูง ซึ่งสังเกตได้จากรูปปิรามิดการศึกษาที่มีฐานกว้างแต่ปลาย เรียวแหลม ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับระบบการศึกษาที่ดีหรือที่เป็นอุดมคติแล้ว รูปปิรามิดการศึกษาคง จะค่อย ๆ แคบลง คือ มีจำนวนนักเรียนในระดับประถมศึกษามาก และค่อย ๆ ลดจำนวนลงในระดับสูง ขึ้นไปตามหลักการกระจายของโค้งปกติ ผู้วิจัยพิจารณาเห็นว่า ถ้าระบบการศึกษาของประเทศไทย ในอนาคตยังคงเป็นเช่นปัจจุบัน น่าจะก่อให้เกิดความสูญหายทางการศึกษาเช่นในอดีต จึงได้ทำการ วิจัยครั้งนี้ขึ้นเพื่อคาดคะเนปริมาณความสูญหายทางการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษา 2518 ถึง 2533 ตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง **ระดับอุดมศึกษาปีที่ 4** ว่าจะมีมากน้อยเพียงไร โดยไม่ พิจารณาถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความสูญหายทางการศึกษาแต่อย่างใด

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรนักเรียน นิสิต นักศึกษาชายและหญิงทั่วประเทศ ที่ควร จะเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง **ระดับอุดมศึกษาปีที่ 4** ปีการศึกษา 2518 ถึง 2533 ตามขนาด ที่พอดีของระบบการศึกษา และข้อมูลจำนวน นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่จะเรียนอยู่จริงในระหว่างชั้น และปีการศึกษาคงกล่าว

การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้

1. คาดคะเนจำนวนประชากรทั้งชายและหญิง (อายุ 5 ถึง 17 ปี) ทั่วประเทศ ที่จะเข้า เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างปีการศึกษา 2518 ถึง 2533 โดยใช้อัตราส่วนจำนวนนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (อายุ 5 ถึง 17 ปี) กับจำนวนประชากรทั่วประเทศอายุเดียวกัน คูณกับ จำนวนประชากรทั่วประเทศรายอายุ (5 ถึง 17 ปี) ปี 2518 ถึง 2533 ซึ่งได้มาโดยใช้ข้อมูล จำนวนประชากรทั่วประเทศ จำแนกเป็นหมวดอายุ 5 ปี ซึ่งสถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ มหาวิทยาลัย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้คำนวณไว้มากกระจายเป็นจำนวนประชากรรายอายุ (5 ถึง 17 ปี) โดยวิธี สเปก มัลติพลายเออร์

2. หาขนาดที่พอดีของประชากรนักเรียน นิสิต นักศึกษา ทั้งชายและหญิงหรือจำนวนพอดีของประชากร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 ระดับอุดมศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2518 ถึง 2533 โดยนำประชากรนักเรียนที่จะเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 มาปรับการกระจายให้เป็นโค้งปกติ

3. คาคคะเนจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษา ทั้งชายและหญิงที่จะเรียนอยู่จริงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง **ระดับอุดมศึกษาปีที่ 4** ระหว่างปีการศึกษา 2518 ถึง 2533 ตามอัตราส่วนแนวโน้มจำนวนนักเรียน

4. เปรียบเทียบประชากร นักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ควรจะเรียนตามขนาดที่พอดีของระบบการศึกษากับจำนวน นักเรียน นิสิต นักศึกษาที่จะเรียนอยู่จริงในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง **ระดับอุดมศึกษาปีที่ 4** ระหว่างปีการศึกษา 2518 ถึง 2533

5. คำนวณหาความสูญหายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นเป็นจำนวนปีนักเรียนแล้วเทียบเป็นจำนวนผู้ควรสำเร็จปริญญาตรี

๖ ๖
ขอคนพบ

ความสูญหายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในระหว่างปีการศึกษา 2518 ถึง 2533 เทียบเป็นจำนวนผู้ควรสำเร็จปริญญาตรี

2,116,323	2,073,545	2,049,222	2,031,206		
2,037,601	2,063,437	2,089,735	2,121,241	2,152,987	2,183,381
1,213,917	2,242,816	2,258,173	2,271,979	2,283,345	2,287,279

คน ตามลำดับ รวมเป็นความสูญหายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นในวัฏจักรการศึกษา 2518 ถึง 2533 เทียบเป็นจำนวนผู้ควรสำเร็จปริญญาตรี 34,476,187 คน หรือโดยเฉลี่ยจะมีความสูญหายทางการศึกษาเกิดขึ้นเทียบเป็นจำนวนผู้ควรสำเร็จปริญญาตรีปีละ 2,154,762 คน โดยที่ปริมาณความสูญหายทางการศึกษาเกิดขึ้นมาก ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้น 5 ถึงชั้น 7) และระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาหลังการศึกษาภาคบังคับ

สรุป

ระบบการศึกษาของประเทศไทย ในวัฏจักรการศึกษา 2518 ถึง 2533 มีขนาดเล็กกว่าขนาดที่พอดีที่ควรจะเป็นทุกชั้นและทุกปีการศึกษา ทำให้เกิดความสูญหายทางการศึกษาตรงตามที่ยูวีจียาคักไว้ ปริมาณความสูญหายทางการศึกษาโดยเฉลี่ยเทียบเป็นจำนวนผู้ควรสำเร็จปริญญาตรีปีละ 2,154,762 คน และปริมาณความสูญหายทางการศึกษาทั้งหมด ตลอดระยะเวลา 16 ปี ในวัฏจักรการศึกษาคงกล่าว เทียบเป็นจำนวนผู้ควรสำเร็จปริญญาตรี 34,476,187 คน หมายความว่าประเทศไทยได้สูญเสียประชากรที่ควรจะได้รับการศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี อันจะเป็นกำลังแรงงานระดับสูงของประเทศไปประมาณมีละ สองล้านหนึ่งแสนคน และถ้ามวลตลอดระยะเวลา 16 ปีการศึกษา ประเทศไทยจะสูญเสียประชากรที่ควรจะได้รับการศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรีประมาณสามสิบล้านสี่แสนคน

อภิปรายผล

จากรูปปริมาณการศึกษาที่เปรียบเทียบประชากรนักเรียน นิสิต นักศึกษา ที่ควรจะเรียนในชั้นต่าง ๆ กับจำนวนนักเรียน นิสิต นักศึกษาที่จะเรียนอยู่จริง เห็นได้ว่า ในระดับประถมศึกษาตอนต้น จำนวนนักเรียนที่จะเรียนอยู่จริงมีความแตกต่างจากจำนวนที่ควรจะเรียนในชั้นนั้น ๆ เป็นจำนวนน้อย แต่มีความแตกต่างเป็นจำนวนมากในระดับประถมศึกษาตอนปลาย และระดับมัธยมศึกษา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า พระราชบัญญัติประถมศึกษา 2464 กำหนดให้ประชากรไทยทุกคนควรจะได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนจนสำเร็จชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นอย่างต่ำ โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียนแต่อย่างใด ดังนั้น จำนวนที่ขาดหายไปจากขนาดที่พอดีในระดับประถมศึกษาตอนต้น จึงอาจเป็นประชากรที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับการศึกษาภาคบังคับ เช่น สถานที่เรียนอยู่ห่างไกลจากที่อยู่อาศัยมาก หรือ มีร่างกายพิการหรือเป็นโรคเรื้อรังหรือต้องรับการระเล็งคูมิคา มารดา ซึ่งไม่สามารถจะเลี้ยงชีพตนเองได้ หรือ

1

Prachomsuk Achava-Amrung and Others (ed.), The Role of Educational Research in Educational Planning (Bangkok : The Educational Society of Thailand, 1965), p. 35 - 36.

บิตามารคา สามารถจะสอนได้เองโดยมีปริมาณ และคุณภาพที่เทียบเท่ากับที่จะได้รับจากโรงเรียน ส่วนในระดับประถมศึกษาตอนปลายและระดับมัธยมศึกษา นั้นนักเรียนเป็นจำนวนมากที่ต้อง ออกจากระบบการศึกษาไปกลางคัน ดังรายงานภาคสมบูรณ รายงานการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงาน ครุ พ.ศ. 2516² ซึ่งแสดงให้เห็นว่า จำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เรียนต่อชั้นประถมศึกษา ปีที่ 5 เพียงร้อยละ 42.7, 47.4 และ 51.3 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 เรียนต่อในชั้นมัธยม ศึกษาปี 1 ร้อยละ 87.2, 88.9 และ 88.6 และนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรียนต่อในชั้นมัธยม ศึกษาปีที่ 4 เพียงร้อยละ 32.7, 29.3 และ 30.8 ในปีการศึกษา 2513 ถึง 2514, 2514 ถึง 2515 และ 2515 ถึง 2516 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานที่เรียน และห้องเรียนมี จำนวนจำกัด เนื่องจากระบบเศรษฐกิจของประเทศไม่อำนวย ทำให้ต้องมีการคัดเลือกนักเรียนเพื่อ เข้าเรียนในระดับที่สูงขึ้น จึงมีนักเรียนเป็นจำนวนมากขาดโอกาสที่จะได้รับการศึกษาตามความ สามารถของตนไป

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยครั้งนี้ กับผลจากการศึกษาของ อารุง จันทวานิช³ ซึ่งคาดคะเน ปริมาณความสูญหายของการศึกษาในวัฏจักรการศึกษา 2512 - 2523 ไว้ พบว่าแตกต่างกันดังนี้

² สำนักงานสถิติแห่งชาติ, รายงานภาคสมบูรณ รายงานการศึกษา และรายงานครุ พ.ศ. 2516, หน้า 24.

³ อารุง จันทวานิช. "การคาดคะเนความสูญหายของการศึกษาในวัฏจักรการศึกษา 2512 ถึง 2523," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย), 2512.

ปีการศึกษา	ผลจากการศึกษาของอำรุง (จำนวนผู้ควรสำเร็จมัธยมศึกษา)	ผลจากการวิจัยครั้งนี้ (จำนวนผู้ควรสำเร็จมัธยมศึกษา)
2518	1,891,583	2,265,505
2519	2,054,967	2,257,324
2520	2,209,740	2,256,116
2521	2,356,086	2,255,434
2522	2,489,854	2,276,940
2523	2,626,387	2,321,422

ผลที่ได้แตกต่างกันนี้ อาจจะเป็นเพราะ

1. ข้อมูลจำนวนประชากรที่ใช้เป็นฐานในการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคต จากการค้าของอำรุง จันทวานิช และในการวิจัยครั้งนี้แตกต่างกัน
2. อัตราส่วนแนวโน้มที่ใช้ในการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคตแตกต่างกัน จึงทำให้จำนวนนักเรียนที่จะเรียนจริงในอนาคตแตกต่างกัน
3. วิธีการที่ใช้ในการคาดคะเนจำนวนนักเรียน ที่จะเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปีการศึกษาต่าง ๆ นั้น อำรุง จันทวานิช ใช้จำนวนประชากรอายุ 7 ปี ทั่วประเทศ แต่ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้จำนวนประชากรทุกอายุ (5 ถึง 17 ปี) ที่ควรเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ทั้งนี้เพื่อให้ผลการคาดคะเนละเอียดหรือใกล้เคียงกับความจริงมากที่สุด

ขอเสนอแนะ

1. ผลจากการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ระบบการศึกษาของประเทศไทย ไม่อำนวยความสะดวกให้ประชากรได้ศึกษาเต็มความสามารถของตน ทำให้คุณภาพของประชากรของประเทศโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ ไม่สามารถที่จะพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าได้เต็มที่ จึงสมควรที่จะมีการขยายการจัดการศึกษาในอนาคตให้เพียงพอต่อความต้องการของประชากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรขยายการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาให้มาก เนื่องจากเป็นระดับการศึกษาที่มีปริมาณความสูญหายมากกว่าระดับประถมต้นและระดับอุดมศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้สอดคล้องกับขนาดที่พอดีของประชากร

2. ถ้าจะมีการวิจัยเพื่อหาปริมาณความสูญหายทางการศึกษาในโอกาสต่อไป เพื่อให้ผลถูกต้องแน่นอนยิ่งขึ้น ควรจะปรับปรุงในเรื่องต่อไปนี้

2.1 เนื่องจากในอนาคต จะมีการส่งเสริมการศึกษานอกระบบโรงเรียนมากขึ้น ดังนั้นจึงควรนำข้อมูลจำนวนนักเรียนของโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ และโรงเรียนราษฎร์พิเศษ ซึ่งไม่ได้นำมาวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ มาพิจารณาในโอกาสต่อไป เพื่อให้ผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.2 วิธีการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคต ควรนำองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีผลต่อการคาดคะเนจำนวนนักเรียนในอนาคต เช่น อัตราการสอบได้ อัตราตกชั้น อัตราออกกลางคัน อัตราการรอกชีพ ฯลฯ มาคำนวณโดยละเอียด เพื่อให้ผลของการคาดคะเนที่ได้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด

3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ไม่ได้ศึกษาถึงสาเหตุของความสูญหายทางการศึกษาแต่อย่างใด การอภิปรายผลเป็นเพียงการคาดคะเนสาเหตุที่ทำให้เกิดความสูญหายทางการศึกษาเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น จึงควรจะมีการศึกษาหาสาเหตุที่แท้จริงของความสูญหายทางการศึกษาที่เกิดขึ้นเพื่อประโยชน์ในการวางแผนการศึกษาในอนาคตให้เหมาะสมและเพื่อหาวิธีลดปริมาณความสูญหายทางการศึกษาที่จะเกิดขึ้นในอนาคตให้น้อยลง